

UZ POSTMODERNU KAJKAVSKU LIRIKU
VERICE JAČMENICE-JAZBEC / IDEJA DOBROTE
I SVJETLOSTI

Iz ciklusa: Osnivači časopisa *Kaj* i uredništvo prvoga godišta 1968. (III.)

Božica Pažur, Zagreb

U više no polustoljetnom kontinuitetu (od 1968.), takoreći uoči šestog desetljeća redovitog izlaženja, *Kaj* – časopis za književnost, umjetnost, kulturu posebnu pozornost pridaje svojim osnivačima, prije svega pokretaču i prvom glavnom uredniku *Stjepanu Draganiću*, te uredništvu prvoga godišta 1968. Književni podsjetnik ovoga dvobroja, u trećem nastavku takvoga serijala, pripada književnici ***Verici Jačmenici*** (s kasnijim dodatkom prezimena *Jazbec*).

Podsjetimo: početkom 1968. – kao časopis „za kulturu i prosvjetu“ – *Kaj* je nastao inicijativom kajkavskih pjesnika – među kojima su, uz prvog i dugogodišnjeg glavnog i odgovornog urednika Stjepana Draganića, osnivačima bili Anđela Vokaun-Dokmanović, Fran Koncelak, Stjepan Bence, Melita Runje i Benedikt Tumpa. Toj se grupi, ujedno i članovima redakcijskog odbora, pridružuju: Ljubica Duić, Tomislav Stunić, Verica Jačmenica i slikar Zorislav Drempetić Hrčić (autor likovne opreme prvih brojeva časopisa i naslovnice).

Suradnju s *Kajem*, isprva *časopisom za kulturu i prosvjetu*, Verica Jačmenica (Sveti Križ Začretje, 10. svibnja 1946.) započinje već u prvom broju 1968. godine, članica je *Kajeva* uredništva od broja 10 (1968.), a kajkavsku poeziju objavljuje još od 1960. godine. Stvaralački pjesnički opus upotpunjuje i onim proznim – od kratke proze, pripovijetke do etnografskih kajkavskih zapisa. Strukovno liječnica, dr. med., do umirovljenja specijalistica pedijatrije Dječjeg odjela Županijske bolnice u Čakovcu, bavi se humanitarnim, dobrotvornim radom, pokrećući i vodeći značajne projekte i radionice (npr., *Bolnica za medvjediće*, *Nemirko*, ...).

U osnovnim analitičkim naznakama, u ovom se tekstu izdvajaju (post)modernitet i osebujna poetika prostora u kajkavskoj poeziji Verice Jačmenice – s osobitim naglaskom i prisjećanjem na njezinu pjesničku zbirku „Droptinice“ (1970.) – koja ima međašni poetički status u suvremenom kajkavskom pjesništvu. Tekst je ujedno i svojevrsni književni „retrovizor“ uoči autoričine životne *80-letnice*.

Pjesma kao nova ljudskost pod ovim nebom

Pouzdanu i originalnu estetsku konstantu svojom kajkavskom poezijom Verica Jačmenica drži više od pet i po desetljeća – zadobivši opravdano kritičarsko povjerenje prof. dr. sc. Jože Skoka još 1969. godine u časopisu *Kaj* (u čijim je počecima i dugogodišnjim radom u Uredništvu¹ i Izdavačkom savjetu autorica i sama sudjelovala – postavši, naime, članicom redakcijskog odbora *Kaja*, isprva *časopisa za kulturu i prosvjetu*, već od broja 10, 1968. godine). Prema spomenutoj prosudbi dr. sc. Skoka² – ta se poezija iskazuje opredjeljenjem „za dublje i složenije otkrivanje vlastite nutrine“, „novinom izraza“ – melodičnošću i ritmom, slobodnim stihom – „odvajanjem od kajkavske pjesničke tradicije“, ali i od *kajkavskih autoriteta*. Rečeno parafrazom zabilješke pjesnikinje same (koju Skok također prenosi): ***pjesmom kao novom ljudskošću pod ovim nebom***.³

Kao što kvaliteta, u nepisanu pravilu, to više pribjegava stvaralačkoj pribranošći i tišini (za razliku od „šupljina našega doba“ koje olako zvone) – to nam je draže (pogotovu s prisjećanjem na plodonosno početno desetljeće i pol časopisa *Kaj*, pod urednikovanjem Stjepana Draganića) – ponovno otkrivanje kajkavskih, poetološko „međašnih“, *Droptinica* Verice Jačmenice (Jazbec), kultne pjesničke zbirke objavljene u kolu Posebna izdanja časopisa *Kaj*: Mala biblioteka *Ignac Kristijanović*, 1970.

Revitalizacijski tokovi kajkavske poezije – upravo „pokret“⁴ suvremenoga kajkavskoga pjesništva (prema ocjeni Jože Skoka), s istaknutim individualnostima (a ne školama i pravcima) 70-ih godina 20. stoljeća (a započet još 50-ih i 60-ih godina) – *modelima moderniteta* odslikavaju i tijek hrvatskog pjesništva standardno-štokavske jezične podloge. Na začetku takve estetske komplementarnosti s matičnim hrvatskim pjesništvom (čijim su zamašnjakom sve do kraja 90-ih godina protekloga stoljeća u antologijsku orbitu ubačeni mnogi kreativni „uskličnici“ (posuđujemo naslov vrsne antologije Tonka Maroevića za spomenuto razdoblje – ali još uvijek bez uvrštavanja

¹ Verica Jačmenica i formalnom je članicom redakcijskog odbora *Kaja*, isprva *časopisa za kulturu i prosvjetu*, od broja 10, 1968. godine.

² Joža Skok: *Novi kajkavski pjesnik na pomolu* [Kajkavski pjesnici i njihova djela]. *Kaj*, II (1969) 7-8, str. 35-39

³ J. Skok: *ibidem*, str. 35

⁴ Joža Skok na Tribini Kajkavskoga spravišča: *Suvremeni trenutak kajkavskoga pjesništva i proze*. Kajkavsko spravišče, 28. lipnja 2001.

kajkavskih autora) – na kajkavskom zreniku, međašno, dakle, od 1970. stoje zbirke dviju autorica: prije svega, *Droptinice*⁵ Verice Jačmenice (rođ. 10. svibnja 1946.) i *Čez mene ljudi idu* Božene Loborec (1926. – 2003.). Naraštajno i zavičajno različite, te dvije pjesničke osobnosti zagovarateljice su (i nositeljice) istorodnih poetoloških jezgara na kakvima se gradi moderna kajkavska literatura, prije svega poezija.

Poezija *Verice Jačmenice* (kasnije i s dodatkom prezimena *Jazbec*) antologizirana je već u izboru sa samoborske Smotre kajkavskog pjesništva *Horvacka zemlica* (1971.). Među 35-ero autora, čiji radovi iskazuju „šire vrijednosti od svog tematskog i jezičnog lokaliteta“ priređivač Joža Skok uvrštava već četiri pjesme Verice Jačmenice: *Ostavljene Zagorje, Da buju kupine cvele, Ja prejdem vsaku noć, I kej zate*. Iste godine, u časopisu *Kaj* br. 1 (1971.) i njegovoj Panorami novijega kajkavskoga pjesništva zastupljena je s devet pjesama (*Zagorju mojemu, Opal je deš, Ostavljene Zagorje, Da buju kupine cvele, Šenica, Slak, Gerlica, [Za njega bi naj slobodne...], [Nikak nije moći...]*). Valja naglasiti kako je izuzetan postmodernistički odjek – i liričnošću, i osjećajnošću i tematikom, te zavidnom stilizacijom svoga slobodnoga stiha – Verica postigla antologijskom kajkavskom poemom *Sijem teri imaju žlake od negvi* na 2. zelinskom recitalu suvremenoga kajkavskoga pjesništva (1971.), osvojivši 1. nagradu i nagradu za cjelovit opus. U mnogo kasnijoj autoričinoj preradi, pjesma je ponovno objavljena u časopisu *Hrvatsko zagorje*, 2013. godine. Mladen Kuzmanović u Antologiju novije kajkavske lirike (*Kaj* 3-5, 1975.), dragocjenu i zbog temeljite i prve pjesničke Bibliografije kajkaviane, uvrštava čak osam pjesama Verice Jačmenice (*[Za njega bi naj slobodne...], Da buju kupine cvele, Tate mojemu, [Nikak nije moći biti...], Opal je deš, Hdovica, Čakanje, I kej zate*). U zaključku predgovora „Vanshajanje reči“ te svoje kultne antologije, među „izrazite pjesničke individualnosti“ u skupini pjesnika rođenih od 1940-ih i kasnije – koje „treba izdvojiti (i zapamtiti!)“, a koji su dovoljno udaljeni „od međuratne tradicije“ – Kuzmanović u strogom probiru izdvaja i pjesnikinju Vericu Jačmenicu (uz Zlatka Crneca, Ivu Kalinskoga, Zvonka Kovača, Stanislava Petrovića ...). Međašnu vrijednost njene kajkavske poezije uočava Ernest Fišer – svrstavajući je u drugu fazu „semantičkoga shematizma“, takoreći prijelaza prema modelu „semantičkog sintetizma“ (1970. – 1980.), a time i prema modernizmu pjesničkoga diskursa – u nezaobilaznoj knjizi *Dekantacija kajkaviana* : Rasprave i kritike o hrvatskom poslijeratnom kajkavskom pjesništvu (1981.), uvodno izdvojivši i njeno ime među autorima čiji bi kajkavski tekstovi sigurno zaslužili „književnokritičku opservaciju“. Joža Skok kajkavsku liriku Verice Jačmenice Jazbec dalje antologizira dvaput, i to u *Ognju reči* : Antologiji hrvatskoga kajkavskoga pjesništva, *Kaj* IV-VI (1986.) sa četiri pjesme (*Da buju kupine cvele, Čakanje, Opal je deš,*

⁵ Verica Jačmenica: *Droptinice*. Posebna izdanja časopisa *Kaj* : Mala biblioteka Ignac Kristijanović, Zagreb 1970.

I kej zate), te u Antologiji moderne kajkavske lirike 20. stoljeća „Rieči sa zviranj-ka“ (1999.) s istim izborom. Kajkavskom je poezijom zastupljena i u raznim dru-gim (skupnim /tematskim) izborima.

Novi pojam zemlje (one snovite, ili grude u ruci, njive, **droptinice**) uz ideju univerzalnosti zavičaja – u kajkavskoj lirici Verice Jačmenice jesu simbolička mje-sta koja ćemo kasnije, npr., zateći u lirici Stanislava Petrovića i drugih antologij-skih autora. Ponovimo kako je uzdignućem zavičajnih slika na rang sveopće ljud-ske sudbine suvremenog nam bića i *zavičajni kajkavski idiom uzdignut na razinu osebnjnih jezičnih standarda*.

U Veričinu izboru, kajkavski je to jezik organske podloge idioma Začretja – nadrastajući, kao u ponajboljih stvaratelja, svoj dijalektalni kôd. Njen kajkavski stan-dard pothranjuje se standardom individualne joj poetike, koja u namjerno razlo-mljenoj strukturi stiha, u leksemskom minimalizmu, itekako čuva komunikativ-nost, rečeničnu organizaciju, sklad – ukratko – smisao *označenoga*.

Stoga je – kao autoričin zamjetan korpus – i paralelni **prozni kajkavski stva-ralački kôd** Verice Jačmenice, uz sustavno pojavljivanje u časopisu *Kaj*, logična posljedica njene literarnosti. Taj opus – od kratke proze, pripovijetke i etnograf-skih kajkavskih zapisa –objavljivani u *Kaju* od br. 4-5(1968.) do br. 12 (1972.) u 10 zasebnih nastavaka svojevrsnog serijala „Veliju“ i „Naj bu zapisane“, kao i umjet-nička kajkavska proza (*Mata* i *Krava*) unutar Panorame *Primjeri novije kajkavske proze (I)* u *Kaju* 11-12 (1973.) iscrpnog priređivača Mladena Kuzmanovića – postat će okosnicom njene prozne knjige: *Svetokriški kajkavski zapisi* (2006.). Upravo u spomenutoj (proznoj) *Panorami* Kuzmanović iznosi podatak kako Verica Jačme-nica objavljuje kajkavsku poeziju od 1960. godine.

Vratimo se, stoga, njenom antologijskom *pjesničkom* literarnom opredjeljenju. Jednostavna i lucidna, terminologijski neopterećena, stoga i terminski funkcional-nija, odrednica Zvana Črnje za čakavsku liriku u sukladnom razdoblju – *poezija novog izraza* – u poeziji Verice Jačmenica nalazi prvoklasno oprimjerenje.

Kolikogod se na prvi pogled činila mozaikom „sretnih slika“, krokija, skicoznih zabilješki, njena lirika ne pripada primarno samo slikovnom pjesništvu. **Diskret-na filozofičnost**, značenjski sloj uvijek je iznad označiteljskoga (izraznoga), pa i iznad ritma i melodičnosti. **Puna kola značenja!** – nek nam bude dopušteno saže-to parafrazirati dvostruki prijenos značenja u poenti pjesme „Mati se vrnula z nji-ve“ – gdje se majčine riječi uspoređuju s kolima mekoga sijena:

Kak mehki vozi h senjaku / gda se je vrnula h mraku / bile su njejne riječi.

Dubinska struktura te nedužne slike, osim začudne usporedbe, toliko uspješno nosi projekciju o gibljivoj, pokretačkoj snazi jezika. Njezine su slike usustavljene, dapače, hijerarhizirane – u konektorski jasnim relacijama OBER / POD – stvarajući dinamiziranu strukturu pjesme, *otvorene svjetove*: otvorene specifičnom poetikom prostora (GORE, prema svjetlosti) i spoznajnom, otvaračkom, dakle filozofijskom, funkcijom tako oprostovanih slika.

Alibiji lirskoga subjekta Verice Jačmenica stajališta su djetinjega bića (iz perspektive „malih nogu“), s pogledom na svijet OBER NAS, GORE, ZVUN NAS, s naznakom ideja – RASTA, MLADOSTI, ZRELOSTI, UZVELIČENJA. Stajalište je to djeteta koje iz svoje, takoreći – „donje perspektive“ – gleda na svijet odraslih, navijestivši otkrivalačke zakonitosti prirode, u parovima, u sklopovima uzvisiteljskih znakova: DREVA, TRNAC/, BREG, VRH/ OTEC, MATI/ ZVONI, TURMI (‘tornjevi’); PAME (‘jablani’) /VUDENJKA (‘podne’); OBLAKI, NEBO, ZVEZDE BEŽEČE. Dvojaka je barem funkcija prostorne poetike spomenutih *najviših kôta* u poeziji Verice Jačmenica:

1. S jedne strane, nedužno je to, zamalo djetinje uzdanje u *zaštitnu snagu nepoznatoga*, onog iznad nas („ober kostanjof“; „ober nas sunce“, „ober sake [pitonike] jena zvezda spi“; „z velikim mesecom ober nas“...) sažeto u stihovima: ***Se je veljikoga vun nas /ober nas/ hu nas je same sreća*** (iz pjesme „I kej zate“);
2. S druge strane, originalna poetika otvorenih prostora, u širokom simbolskom rasponu od spomenutog OBER i POD, u svojoj neočekivanosti – i to *svjetonazornom uspostavom sveopćeg sklada i blizine*, bliskosti, pa i topline: *prismošti tamnih predjela* (toplih poput *maminog rupca*) – iskazuje ideju ***elementarne dobrote***.

Sigurnost veza i osobne hijerarhije njena pjesničkoga „globusa“ – gdje su joj *pame* (jablani) „središnja zemljina os“ – naznake, dakle, svega velikoga iznad nas, u pjesnikinjinu se svijetu harmoniziraju, ponekad i relativiziraju namjernom *pan-teističkom* zagubljenosti u fenomenima raslinja, pa je i *bog* prizemljeni suputnik, približen dječjem obzoru, u ljudskoj zagubljenosti, čežnji i zaokupljenosti mijenama prirode, njenoj stvaralačkoj snazi:

Njegov je Bog / h tersju/ i h štale, / pod bregem tam pri šenice, / na najža /i h hiže/ h pelnice, /krej verta de mu hruške rodiju, / h vanjkušu de mu pucice spiju (u pjesmi „Tata“).

Istaknimo svježinu usporedivih znakova, *fenomena prirode* – antropomorfizirane – empatijski srasle u *čovjekoliki status* (koji je pak istovjetan sa *sudbinom SLAKA*, svijenog, ali u usponu /gore – gdje ga čeka svjetlost). U prostornoj relaciji bachelardovski sretnih slika, čovjekoliki je zaštitni status POD („mater pod čistem nebem“, „pod bregom“, „pod jabukami“, „pod mesecom“, „pod ruožami“, „pod verbovim listjem“...).

Spomenuta pak univerzalnost slika zavičaja – *zavičajno uznesenje* – dati su u *gradaciji simbolike zemlje*: GRUDA – NJIVA – ZAVIČAJ – DOMOVINA – SVI-JET („Šenica“: *Imam ju h ruka /bjelu i ljepu. / Ober nas sunce! / Ona se smjeje...*).

Nepretenciozno (uz ideju otvorenih svjetova) u pjesništvu Verice Jačmenice prepoznajemo klicu postmoderne, modernističke, dinamične *poetike prostora* – u ideji njegove nevine *izmješetnosti* i pročišćenosti – usporedivši joj atmosferu pjesme „Večer h Kozjaku“ s izravnom ekspresijom dragojevićevskih stihova i gnomске definicije prostora („Jutarnji trg“).

I književno je umjetničko stvaranje 'ober nas' – posredovana je pjesnička poruka Veričina pjesmotvora „Zove me jesen“. Sveopća *zrioba prirode* kao da *poništa-va* ljudsko stvaranje, *zrelost poezije*; zrelost poetskoga pripada dobi *mladosti*, rastu, mijenama proljeća u ljeto – ne podudarajući se nužno sa zrelošću autora (*Morti još same jenu / bum pesmicu spisala, / jer deži ideju / zove me jesen...*).

U pjesmama što ih drži na okupu semantičko polje *raskorjenjivanja* u slični su kontekst dovedene ideje desakralizirane, napuštene, „preklete zemlje“ – ali i vizionarski mudra projekcija *ljubavi* kao *gubitka staništa*, izgniježđenosti, *iseljenosti iz vlastita identiteta* (u pjesmi „Kej tič bi rada zleteti...“) – kao rjeđe ostvarenje u suvremenom korpusu kajkavske lirike uopće, koji inače karakterizira toliki *motivski manjak ljubavi* (*A ti si me snel / i vun si me del / z mojega gnijezda na suncu // Zakaj mi krile držiš?*).

Za razliku od dominantnih semantema *crnoga* u kajkavskoj pjesničkoj postmoderni – „otkrića crne jezgre“ (prema Mladenu Kuzmanoviću) – znak jednakosti između *nutrine* i *crnoga* nije poetološki kanon Verice Jačmenice. Sagledavši prijedni put ovjere suvremenoga kajkavskoga pjesmotvorstva, nužno nam je uočiti i potvrditi spoznajni paradoks: s današnjeg iskustva, *ideja DOBROTE i SVJETLOSTI* – a na primjeru stvaralaštva Verice Jačmenice-Jazbec – nadaju se kao *neprepoznati (i još ne-trošivi) novum*. A taj se, ponovimo još jednom – u rasponu od, uvjetno rečeno, djetinje vizije svijeta do mudroslovlja i visoke filozofičnosti – iskazuje idejom/poetikom *otvorenih svjetova*, novim simbolskim vrednotama *zemlje, ljudskosti* i *'apsoluta'* (*Se je veljikoga vun nas / ober nas/..*).

[Prilagođen tekst iz časopisa *Kaj*, 1-2 (2013.), uz izbor iz kajkavske poezije V. Jačmenice, te s kolokvija uz autoričinu životnu 70. obljetnicu, *Krapina*, 4. 06. 2016.; usp. Hrvatsko zagorje, XXII./2016., br. 3-4]

IM SME TAK I TAK SAME ISKANJE

Izbor iz poezije

Verica Jačmenica-Jazbec, Čakovec / Sveti Križ Začretje

JA PREJDEM SAKU NUOČ

Ja prejdem saku nuoč
h jenu stranjsku zemlju,
h daljinu,
h stranjske nebe,
h visinu
i tam čakam
skrivena
svoje pjesmice...
kak decu
tera ideju odnekud
z pijaca,
z polja,
z hust.

Čakam i tebe i sebe
i decu
i pjesmice.

I saku nuoč
dojde jene djete
predi dana,
jena plašljiva sjenca
predi dana,
saku nuoč dojde
gingava
mlada misel
pak me zbudi.

SLIKICA

Veter je kušnul svilene nebe
i onda se skrilo
za brjeg.

Črni su tiči
leteli z istoka,
visoke su leteli
i z suobu su donesli
jutre od mehkih oblakov.

Puce su popijevale krej potoka.

I voda je nesla njihovu pesem
se dalje
i voda je nesla njihovu pesem.

POD BREGOM SAM STALA

Pod bregom sam stala
zadihana,
vruća,
a stoprem na verhu
je naš trnac.
I stoprem na verhu
je otec
obrezaval sad.

Onda sam štjela
još male pobježati
i oca zvati
i reći ...
da sam se vrnula z grada
i da sam nazaj doma
h sadu –
pod jabukami...

I KEJ ZATE

I kej zate
če ne bum nigdar znala
kak zgledaju jutre s tuobu,
kej onda
če nem nikdar smjela
teknuti tvoje lasi...

Sejene se more biti spokojen...

Im saki od nas nosi
z suobu svoju sreču,
negde gliboke h žilami,
negde daljeke h mislimi
saki ju ima
jednak cajta iskat.

Im sme sejene
i ti i ja
nič
pod ove nebem.
Pjesek h morju razmetani,
tiči h noči zasljepljeni.

Se je veljikoga vun nas,
ober nas,
hu nas je same sreča,
hu tebe moja,
hu mene tvoja.

Im sme tak i tak
same
iskanje.

NIKAK NIJE MOČI

Nikak nije moći biti
i ostati pri hiže
pri gruntu – jene velike njive
z hustu ober na brijegu.
... i se se zmišljavam
kulike put je još morati dojti
i kulike put odnesti
onega nečesa domačega ...

Če gli saki put
nosim falačec Zagorja z suobu
h lasimi
h rukami
h očimi
nikdar ga ne moći zejti
ni sprejti
ni snejti
z zemljenoga njegvoga serca
su onu slatkastu kerf
tera tak grije.

ČAKANJE

Čakal buš
cijele življenje
nekakvu nuovu pravicu
i nuovu misel hu sebe.
Čakal buš na tranike
h dišobe listinjakov
h govorenju serca.

I same buš sebe našel
najemput znovič rojenoga
i mislil buš kak bi te mogle
se još jemput biti.

Čakal buš decu dok zrasteju,
a oni su bez tebe zrasli
i svoje tersje rodeče
i detelju da ocvijete ...

A navek buš imel cajta
se to spregruntati.
I sebe
i življenje
i čakanje
spregruntati.

GERLICE

V jutre
da ne mrem spati
od sunca da me budi,
v jutre
da rada bi znati
kakva to radost teče
prek mojega verta
i meče
na saku vjejku
rosnate gumbeke male,
v jutre,
več v dodne
- gučēju.

I ne znam kej je dražeše:
Gledeti mater
na grede mlade zemlje,
dišati svjetlost
tak frišku i snenu
ili poslušati gerlicu mehku
tak rane,
prerane
zbujenu.

VEČER H KOZJAKU

Verbe su mučale z spuščenami granami
ves jarek je bil z meglenami farbami
povejan.

Jen muš je skočil prek potoka
teri je stihoga tekel
i tak se vlekel
kej nuoč.

Nečiv je pes lajal kej stekel.

A muš je stal pod verbami
i nekej je rekel
i nekoga zval
potihu
čez meglu
i onda je prešel proč.

ZAGORJU MOJEMU

Ti si najljepši trnac pri nas
h cvetju i h sadu
i zemlja z jaguci h vuletje
i zemlja puna kupin
i vruča zemlja h hladu.

Ti si gorica z oblaki
i brjeg
de najboljše husta diši,
de suša z zviranjkem spi,
od sunca de čela popijeva.

Ti si najbolja gusta detelja h kraju
i najmlajša otava,
pun klas šenice,
z verhem vedrice,
h tersiju najljepši lucen.

Ti si kak moja zemlja:
ljepa, domača i draga
de jedine je moči živeti.

Ti si sè moje
i sè one
kej nikdar ne bum prestala šteti.

SLAK

Jutre i rosa.
I mati h rose.
Zvijen,
domaći,
pospani slak.

Sprepleten s plotem,
pun gingavog cvetja
z rosu još spi.

Dok mati zalijeva,
prebira,
sadi,
on čaka
mučču
svetlost dišeču
da ga ogrije,
nakinđa,
zbudi.

ŠENICA

Imam ju h ruka
toplu i bjelu.
Gledim ju kak mi se smjeje.
Imam ju h ruka
i ne mrem reči ...
kulike zernja!
kulike sunca!

Šenica je kak oke
od jene naše puce,
kak grojzd
kak trnac h hladu.
Ona je življenje tere ne hmira.

I same ona naprej tira
i z sakem zerncem pripovijeda
da moči je biti još furt.
I ne se zgubiti
i ne zginuti
neg nje imeti
zlatne
komad
i saki čas iti k njoj.

Imam ju h ruka
bjelu i ljepu.
Ober nas sunce!
Ona se smjeje
i z zernjem mi grije
serce.

PITONIKE

... i bez mene su se rezlejale
kak su i zrasle bez mene.
Same sam jemput bila pri njih,
bile su sam jen pup.
A sejene su te moje pitonike!

Pod hruškicu buju me čakale,
pod hruškicu buju još spale
i niti ne ju znale
kak se bum žurela k njim.

Naj su se će i bez mene razlejale!
Im mi i sim dišiju
i nuoč mi kratiju
i povijedaju
kak mati zalijeva flance
hvečer
da Zdravomarija odzvoni,
kak stirava živinu
i stanje zakljeplje.

A one,
pitonike,
same cveteju h kmičnu nuoč.
Ober sake jena zvezda spi.

ZVJEZDE

Se boljše su iskrile se zvezde
ober kostanjof
kak da bi štele pobeči
čez mlačen zrak,
mlačen kak materjin rubec
gda bi ga z glave slekla.

Dreva su mučala h mraku.
Hrapava h mraku još boljše.
A krej cirkvenoga turma
su spreletavali golubi,
čiste po tihu su s krili krmanili
leteli su spat.

Na turmu i med kostanji
mučale su zvezde bežeče.

Saki čas znovič rojene
zmikavale su se.

Saki čas znovič rojene.

DA BUJU KUPINE CVELE

Kupine buju cvele
i herž bu zrasla vekša neg lani,
dišale buju huste
i hiže
i dnevi.

Mati bu s korpu na glave
išla za težaki
i nazaj bu mi rekla
da pazim na vert
i da bu lesa dobre zaperta
i sa živina h dvorišču.

Sunce bu pekle
i požgale sjence pod slivami
kak i lani.

Moj pesek bu spal h pelnice.

I tak bu ljepe biti doma ...
I tak bu ljeheke biti doma,
tam,
doma,
ne tuj de ne cvjeteju kupine.

NAJEMPUT NEKEJ KAKTI ZAKIPI

Najemput nekej kakti zakipi:
kak da se zvirek zbudi
gliboke h sercu
kak da je h suncu,
kak da je h brijegu,
se skriva
i muči.

A ona prejde na drugu stran
zaziva spod tersja,
zaziva krej hiže,
z njiv ...

I jemput te zeme
i pelja
daljeke ...
prek hust
i ne znaš kej je –

Čežnjenje?
Ljubav?

A je neke
i ... tak si bez toga pust.

KOMORSKE DODNE

Mesec je z zlatnami
droptinami zginul.
V hiže je kmica.
Na peči krnica pahanjka muči.
Jutre pri zdjeljnjaku spi.

Babica bosa stihoga išče janjku.
Podkušana več i z rupcem černem
h štalu k blagu beži.

Listinjak diši
i h škednju otava.
Za vertem več sunce
megle stirava.

Kokot popeva.
Dodne je prešle
i mi se rihtame k meše.

Cjeli se brjeg h suncu kuplje.

Ja h faldaste rubače
stegnjena
idem čez trnac.

Okol mene
Komor i nedelja.

TATE MOJEMU

Da truden grunta
ja mu ruke gledim
i h svoja ruka čutim
toplu i mehku kerf.

Da truden grunta
ja spim h njevami misli
i on me stihoga ziblje
h očmi.

Ja znam da on za me
igra orgulice hvečer
i povijeda kak je šegrt bil
i znam da nije srečen
če ne zmisli za me novu pesmicu.

Da truden grunta
ja na ogenj mečem,
pri miru sam,
stihoga sam z njim,
a h njegva ruka
toplu i mehku
svoju kerf gledim.

ZOVE ME JESEN

Nazaj listje žuti
i tič jen več ne doliječe
pod moje zaprte okne.
Nazaj listje žuti
i vetri hujši nastajeju,
obloki kmični postajeju ...

Morti još same jenu
bum pesmicu spisala,
jer deži ideju
zove me jesen
listje žuti
leti okol mene
zmješane z mrazimi
skriveno h meglami
žuti listje nazaj ...

Morti još same jemput
bum tiče poslušala
i ruože gledela ...
Zove me jesen
žuteča.

OSTAVLJENE ZAGORJE

I če su sprekleli sloge i verte,
oni su prešli,
a slogi živiju.
Same je zemlja postala
žuhka i terša.

Sprekleri mejaši čakaju,
skriveni mejaši čakaju
gdo bu to došel i štel dati
suze za žejnu zemlju
i mehke ruke za vjeje.

Viš!
Im jen sejene vlači
i mahem slači
mehenj i drač.

I če su sprekleli zemlju
i prešli h Zagreb
i h svjet,
sakom povijeda nekej pri sercu
da je zdej vuletje tam
i žuta šenica od suše,
sakom se kaže i h grackom obloku
hsehnjeni jagnjet,
tram domači
i bekov plot
z ranjicami oko hiže.

Gdo ne bi štel biti doma
de pes te pozna
i nogu ti liže
pokljem tuljike ljet ...

I čaka suša ober sela,
a gorica poljeg respela staroga
sejene
živi.

SIEM TERI MAJU ŽLAKE OD NEGVI

Ocu mojemu posvečene

Još furt on čuti
kak gljiboke
moreju zajti
žliezni rinki h
ruke
i h serce.

Još furt on čuti
nabrušeni noš na
stolu,
pištolu,
vlast,
i spise.

I naviek bu znal
kulike košta
one
kaj su šteli
da veli.

Za njegve je ruke
preterša
i najmlajša otava,
prežmehka i
najmenjša gruda
z našega brega.

A jemput bu došle
da bu mi rekel
da novi je cajt,
da trieba prejti h trnac,
sprekrižati zemlju ...
oprostiti gdo
more ...

A ober sega rinki,
žliezni rinki na
ruka

železni rinki na
sercu,
i noš nad očmi
i spisi ...
Megleni grad z mučljivi
zidi ...
Same je voda krej grada
vesela tekla
kak da je znala
da straže su tam....

Stuo liet da teče
z svojemi pieski
ne bi prekrila
ni skrila ruk.
Stuo liet da teče
čez ruke njihove
ne bi odnesla rinke.

Jemput buju došli
i buju mi rekli
da cajt je zdej,
bum skup z njimi
križala zemlju,
skup z njimi bum išla
kam god buju šteli.
Se rinke bume
na jen kup deli
i gljiboke,
gljiboke zakopali.

A h klancu nekterom
daljeke od svieta
de ljude ne ju
za nas znali,
najbolji muži buju
zlejali
zvon.

I kak da vidim kam su
ga deli,
na najveksi brieg.

I buju zvonili,
zvonili,
zvonili
i ciele ljete molili
molili
i buju pozabili
oprostiti
zanaviek.
Megleni grad
ne ju rezbili.
Buju oprostili
zanaviek.

Onda več ne tud
ni voda tekla,
same se buju
deca igrali,
z lađami malami plavali,
z zelenu vodu špricali,
kapljice h suncu gledeli
i buju rasli drugač nek
mi.

Žilice buju zarasle
kotrige,
mlada bu koža previla
rane,
i se bu prešle.

Kak i se muke.

Znovič buju zarasle ruke
i glatke – pisarske
i hrapave – radničke,
buju zarasle jen dan
da buju morale dragati
h zipke
malu, gingavu droptinu
znovič rojenu
nazaj svoju
Domovinu.